

Velikovški mestni svet izključuje slovenske domačine

naš tednik

LETO XXXVI. Številka 18 Cena 7.— šil. (15 din)
Četrtek, 3. maja 1984

Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Silla: „Slovenci = Bombenleger“

Prebivalci na mešanem ozemlju odklanjajo zahtevi FPÖ in KHD. To se je jasno pokazalo tudi zadnji petek v Škocijanu, ko je vabil Haider občane na javno zborovanje. Javnega zborovanja, na katerem sta hotela Haider in funkcionar FPÖ ter KHD Silla propagirati napade na dvojezično šolstvo, se je udeležilo le pičlo število domačinov (okoli 30 oseb). In še pri navzočih je Haider doživel poraz. Domačini so Haiderja poučili, da v Škocijanu ne poučujejo „samo učitelji iz Slovenske gimnazije“, kot je nepoučeni Haider trdil. Neki trgovec mu je očital, da se zaganja proti slovensčini, ko pa ravno podjetniki vedno bolj vidijo, kako važno je, če obvladajo slovenski jezik, saj ravno v Škocijan prihaja vedno več turistov iz Jugoslavije. Neki nemškogovoreči učitelj pa je pravilno ugotovil, da je Haider očitno pogorel v debati o privilegijih in si mora zato iskati sedaj o privlačnosti kot alibi: „Vendar mi domačini pravimo, da je treba vse storiti za obstoj manjšine, ki je že vedno tu živela skupno z večinskim narodom!“, je dejal učitelj.

Na vprašanje Našega tednika, kdaj bodo smeli Slovenci prvič najeti in plačati občinsko dvorano v Velikovcu, pa je dejal Silla: „Jaz, Silla, funkcionar FPÖ in KHD javno ugotavljam, da za bombaše (Bombenleger) v Velikovcu ni prostora!“ Tako je Silla, ki je navsezadnje tudi član deželne vlade (tam zastopa Haiderja), označil vso narodno skupnost za bombaše! Ali tak človek ni resna nevarnost za našo demokracijo?

Vrata mestne dvorane „Neue Burg“ v Velikovcu ostanejo Slovincem slej ko prej zaprta. Kot že v prejšnjih letih, velikovski občinski očetje tudi sedaj niso pripravljeni, da bi končno prenehali z očitno diskriminacijo Slovencev, predvsem Slovencev, ki živijo v velikovski občini.

Velikovsko prosvetno društvo je zadnjo nedeljo — glej tudi poročilo na str. 2/3 — praznovalo 10-letnico obnove društvenega delovanja. Za ta praznik je zaprosil mestni svet, da bi dal na razpolago mestno dvorano. Vendar: mestni svetniki imajo za svoje lastne slovenske občane gluha ušesa ter vztrajajo pri starem negativnem stališču, ki je povzročilo tudi

izven Koroške mnogo ogorčenja.

Kot je znano, obstaja iz leta 1969 sklep mestnega sveta, da se Slovincem dovoli dostop v dvorano samo v soglasju z vsemi tremi strankami SPÖ, ÖVP in FPÖ. Tedaj je mestni svet „argumentiral“, da slovenske prireditve v mestu Velikovec baje povzročajo nemir. Vendar se je ta „argument“ ravno ob praznovanju 10-letnice obnove delovanja velikovskega prosvetnega društva izkazal kot neveljaven in plitev: prireditev je bila v velikovski Trgovski zbornici, do nemirov pa sploh ni prišlo, čeprav sta Trgovska zbornica kot tudi „Neue Burg“ v centru mesta.

Razlog za to negativno

stališče mestnega sveta je treba videti izključno v dejstvu, da so pred nami deželnozborske in občinske volitve, ter, da se večinski stranki bojita izgube nemškonalnih glasov. To pa ponovno dokazuje, da delata večinski stranki — kljub raznim obljubam v nedeljskih govorih — staro politiko: na eni strani si želi slovenske glasove, na drugi strani pa se v konkretni politiki ozirata na zahteve nemškonalnih sil, ker mislita, da so te sile močnejše kot pa diskriminirana manjšina. Skratka, delata politiko na račun Slovencev.

Bomo jima zato dali svoje glasove?

Da bodo nas po volitvah spet izključevali iz občine?

Sta to nova emblema KELAG?

kelag		1. Ausfertigung KML	
Stromverrechnung Montageauftrag		Tour-Nr.	
SA 1 (11) Datum 4 (11)		Auftrag-Nr.	
Anlagenadresse		Anlage montierereif am:	
. 30		durch IR	
Anlage-Nr. 2 (4) 3 (13)		Subverh. 5 (21) Verrechn. 5 (22)	
B/D Tour Anl./Ault. KF		1 Hauptz. 0 o.MP./o.Vbr.	
KPM PODJUNA		2 Subzähler 1 MP./o. Vbr.	
JOSEF GREGORIC		3 X-Zähler 2 o.MP./Vbr.	
PODJUNA 32 8142		zu Lasten 4 o./Eig. Abn.	
AUSBAU		KELAG 5 o./Kelag	
Gerätenummer 7 (23) Zählerstand HT (26) Zählerstand NT 9 (41) Kontrollziffer (neu) 10 (20) n (24)		Abnehmer 6 Stw. Klgt.	
Zurück an KML		für Anlagenaufnahme	
Weiterverwendung durch B/D		Neuanlage	
EINBAU		Erw. bestd. Anl.	
Gerätenummer 13 (26) Zählerstand HT 14 (77) Zählerstand NT 15 (26) Verr.-Konst. 18 (25) Leist.-Konst. 17 (23)		einzubauenes Gerät	
499804 030226		GA Dimensionierung	
Zusatzrichtungen		Nachweis-Nr.	
GA Stw. Dimensionierung Kontrollziffer (EZ) 10 (20) n (24)		Kelag Nr. 1350/8	
		ZM	

KELAG je vrnila Klubu slovenske mladine v Podjuni formular, ki so ga slovenski mladinci izpolnili slovensko. „Utemeljitev“ KELAG: „Bitte deutlich in leserlichem Deutsch die Adresse schreiben! In unserem Computer ist kein Ort mit diesem Namen gespeichert!“ Vrhu tega je bil formular zaznamovan s kljukastim križem in partizansko zvezdo. Sta to nova emblema KELAG?

Tednikov komentar

PIŠE JANKO KULMESCH

Koroška v volilni borbi

Volitve v Delavsko zbornico so za nami, a že se nahajamo v naslednjem volilnem boju: 30. septembra so deželnozborske volitve, kmalu nato (po vsej verjetnosti marca 1985) pa bomo volili občinske očete. Imamo torej opravka s Koroško v daljši volilni borbi.

Temu primerno so organizacijski aparati večinskih strank hektični in nervozni. Isto velja za visoke politične predstavnike, o katerih je tudi znano, da v volilnem boju obljublajo vse mogoče stvari. Po volitvah pa si belijo glave predvsem o tem, kako bi lahko svoje obljube „pozabili“, ne da bi volilec tega registriral. Saj jih poznamo, ki pravijo, da „delajo za narodov blagor“: kljub neštetim obljubam in z lastno roko podpisanim mednarodnim pogodbam doslej niso bili pripravljani, da bi uresničili pravice slovenskega naroda. Kar imamo, smo v pretežni meri sami ustvarili. In še to z največjimi težavami, povzročeni večinoma od neprijazne javne birokracije oz. nemškonalnih interesnih skupin v večinskih strankah.

Te ugotovitve niso nove. So stara pesem, ravno zato pa grozi nevarnost, da jo pozabimo. Morda tudi zaradi tega, ker so nekateri že obupali. V zavesti, da volilni red onemogoča zastopstvo samostojne slovenske liste v Deželnem zboru, so prepričani, da proti večinskim strankam nimamo „metrov“. Tako so brez dvoma nekateri rojaki resignirali: preostalo jim je samo še tiho upanje na neki velikonočni čudež, ko bi se predstavniki večinskih strank v svojem odnosu do naših vprašanj spreobrnil iz Savla v Pavla. Vendar čudeži so stvar, pri kateri je že Cerkev postala previdna.

Včasih nastane vtis, da imamo strah pred lastnim pogumom. Tako se tudi

zgodí, da nas pripadniki večinskega naroda jemljejo bolj resno kot mi sami sebe. To prepričljivo dokazuje mdr. deželni arhiv, ki je posvetil Koroški enotni listi knjigo z več kot 400 stranmi, čeprav ta stranka ni zastopana v Deželnem zboru. To dokazujejo koroški nemški mediji, ki več ali manj redno objavljajo stališča KEL o raznih aktualnih vprašanjih. Spominjam se tudi izjave neke urednice, velike prijateljice Slovenca: rekla je, da smo Slovenci le bolj politični zaspanci ter da nas kvečjemu prebudi KHD, kadar izvaja brutalno protislovensko politiko.

V šestih mesecih so deželnozborske volitve. Se bomo obnašali kot politični zaspanci — ali pa le kot skupnost, ki jo politični nasprotniki jemljejo resno tudi po volitvah? Na vsak način nas nihče ne bo jemal resno, če bomo samo jamrali ali pa „pomirovali“ svoje agresije z napadi na predsednika KEL. Tisti, ki poznajo Smolleta, vedo, da zelo veliko prispeva k poštenemu delu, pogostokrat tudi iz svojega lastnega žepa. Nadalje dobro vedo, da mu ne gre za neke „častne“ stolčke, temveč izključno za dosledno delo, kar je dokazal mdr. v zvezi z državnozborskimi volitvami oz. ALÖ.

Vprašanje samostojnega političnega nastopanja ni v prvi vrsti vprašanje simpatij do tega ali onega človeka. Ne sme biti stvar, ko se lahko izživljaš v stalnem godrnjanju, politični navností ter osebni oportunitizmu. Zaupanje v lastno moč je za nas bogata izkušnja, ki pravi, da bi se brez nje gotovo ne mogli obdržati na našem ozemlju.

Tako bomo tudi pri jesenskih volitvah zaupali v lastno moč — in ne v prazne obljube večinskih strank.

Čeprav je mestni svet ponovno zabranil občinsko dvorano: PD Velikovec: pržrtvovalno delo prosvetarjev ni bilo zastoj

Ponovno je velikovski mestni svet zabranil domačemu prosvetnemu društvu občinsko dvorano „Burg“ za praznovanje 10-letnice obnove društva. Tako so se morali pretekle nedeljo velikovski prijatelji svojega domačega prosvetnega društva zbrati v velikovski trgovski zbornici, kjer so bili prisrčno sprejeti. Že 21. oktobra 1906 se je v Velikovcu vršil ustanovni občni zbor Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva „Lipa“, vendar je hudi čas nacizma pred 40-imi leti umiril to društveno dejavnost, ki je bila do tedaj vsekakor živahna in vsestranska.

Informacijski pogovor z južnoštajerskimi pedagogi

Na pobudo južno-štajerskih pedagogov, ki so se zadnji konec tedna mudili na Koroškem (bilo jih je okoli 25), je bil v petek, 27. 4., v Domu v Tinjah informacijski pogovor s predsednikom KEL ter članom predsedstva NSKS K. Smolletom o aktualnih vprašanjih koroških Slovencev. V ospredju zanimanja je bilo šolsko vprašanje, predvsem pa tudi vprašanje maloobmejnega gospodarskega sodelovanja. V tej zvezi so se štajerski pedagogi čudili nad negativnim odnosom Korošcev do regionalne pogodbe s Slovenijo ter vrhu tega kritizirali jugoslovansko politiko „ekonomskega zapiranja meje“. Izrekli so se tudi za skupne šole, medtem ko so na drugi strani očitali uradni Avstriji, da ne nudi boljše informacij o življenju in problemih narodnih manjšin.

Pedagogi so obljubili, da bodo povabili zastopnike koroških Slovencev na južno štajersko na podobno informacijsko predavanje.

Seja odbora KKZ

Odbor Krščanske kulturne zveze je imel svojo zadnjo sejo pri prosvetnem društvu v Velikovcu. Po daljšem odmoru so se odborniki Krščanske kulturne zveze zopet enkrat zbrali izven Celovca, česar namen je poglobitev stikov med centralo in društveniki. V glavnem je bilo govora o pripravi na poletno sezono, o Koroških kulturnih dneh na Primorskem (lani so bili Primorski dnevi na Koroškem), o zbiranju narodnega blaga, o pripravi seminarja za zbiratelje narodnega blaga itd.

Kot zadnja točka dnevnega

reda je bilo poročilo predsednika Prosvetnega društva Velikovec Janeza Kuchlinga in njegovih sodelavcev o dejavnosti v zadnjih 10 letih. V Velikovcu namreč letos praznujejo 10-letnico obnove prosvetnega društva. Predsednik Krščanske kulturne zveze, dr. Janko Zerzer, je društvu obljubil vsestransko pomoč pri nadaljnjem delu, ki v kraju, kot je to Velikovec, gotovo ne bo lahko.

Posebno mesto je v razpravi zavzelo vprašanje otroškega in mladinskega dela.

Predsednik PD Velikovec J. Kuchling

Predsednik PD Velikovec Janez Kuchling je med številnimi obiskovalci pozdravil tudi vrsto častnih gostov, mdr. tajnika NSKS Franca Wedeniga, podpredsednika KKZ Lovra Kaslja, tajnika KKZ Nužeja Tolmajerja, zastopnika SPZ Hanzija Kežarja ter predsednika KSOO Filipa Warascha.

Slavnostni govornik tega popoldneva je bil župnik Lovro Kaselj, ki je na kratko orisal zgodovino tega društva, ki deluje pod neizrečno težkimi pogoji. Podpredsednik KKZ Kaselj je dejal, da bi usodo velikovške „Lipe“ lahko primerjali s ponarodelo pesmijo „Lipa zelenela je“. Od začetka so člani z vso zagnanostjo delovali in prinašali med domačine s prirreditvami domačnosti in družabnost, v času vojne pa

je na „Lipo“ padla slana in je prišla zima. Škodljivi viharji so ji vzeli po 40 letih cvetje in zelenje, ostale pa so ji zdrave korenine, ki so čakale, da bo nekdo zaklical, da lipa ne bo večno spala. Tako se je tudi dejansko zgodilo pred 10-imi leti, ko so se zbrali nekateri Velikovčani in so kljub težkim pogojem in mnogim nasprotnikom začeli z neutrudnim delom. Danes velikovsko društvo lahko s ponosom prikaže živahno dejavnost, ki obsega predavanja, koncerte, izlete in ogleda kulturnih spomenikov ter mest, kulturni teden, lutkovne predstave, petje dekliskega in otroškega zbora, knjižnico in še mnogo drugega.

Nadalje je Lovro Kaselj dejal, da ima vsak narod svojo kulturo in da bi bil narod brez kulture kvečjemu pleme, ne pa narod. Čim višja je pri ljudeh kulturna zavest, tem višja je tudi narodna zavest. Vsaka kultura pa sloni na jeziku, zato je važno čim boljše znanje materinega jezika, tako v dialektu, kot tudi v pisni obliki. Dejstvo, da nekateri hočejo napraviti slovenski jezik le za jezik pri domačih potrebah, kot uradni jezik pa bi bil ta neveljaven, je Kaselj označil kot skrajno nekulturnost.

Sindikalisti proti razdvajanju Korošcev

Kot je zahtevala mdr. tudi Koroška solidarnost, se je deželno vodstvo ÖGB javno zavzelo za skupne šole. V izjavi ÖGB nadalje brani dvojezične učitelje pred nekvalificiranimi napadi. K tej izjavi koroškega sindikata je zavzela stališče KEL, ki v posebnem pismu ÖGB-ju poudarja, da je treba odločno zagovarjati skupno pot pri vzgoji južnokoroških šolarjev.

KEL piše, da izreka svoje priznanje koroškim sindikalistom ob dejstvu, da se je končno zavzel predvsem ÖGB za dvojezične učitelje. ÖGB v svoji izjavi pravi dobesedno:

Koroški ÖGB se zavzema za uspešno sodelovanje med

obema narodnima skupinama na Koroškem.

Interes delovnih ljudi naše dežele ni delitev prebivalcev po narodnih skupinah, ampak skupno reševanje socialnih, gospodarskih in kulturnih problemov vseh Korošcev.

Velikovški dekliski zbor, ki ga vodi Sonja Kuchling

Ob koncu svojega govora je Kaselj torej zaželel društvu, da bi lipa bujno zelenela in privabila še mnogo rojakov pod svojo senco.

Kulturni spored ob 10-letnici obnove PD Velikovec so oblikovali domači dekliski zbor pod vodstvom Sonje Kuchling, suški oktet, ki ga vodi Bertelj Logar in trio „Korotan“ SPD „Danica“ iz St. Vida v Podjuni. Spored pa je povezovala Magda Kunčič, ki je brala zgodovino društva v rimah. Stavil jih je predsednik velikovškega društva Janez Kuchling. Radi pa bi na tem mestu izrekli Janezu Kuchlingu ter vsej Kuchlingovi družini Iskreno zahvalo za njih požrtvovalno kulturno-politično delo. Saj veljajo Kuchlingovi kot pravi motor domačega prosvetnega delovanja v velikovski občini. Prepričani smo, da lahko ob 10-letnici obnove PD Velikovec s ponosom ugotovijo, da so se vse žrtve zares splačale. Društvu pa želimo, da bi tudi v naslednjih desetletjih bilo tako uspešno kot doslej.

Wagner x 40

Upravičeno kritiziramo tiste režime, ki svoje nezmotljive, nadvse priljubljene voditelje povišujejo v nebesa, jim že živim postavljajo spomenike, kakor da bi bili začetek in vse. Med najostrejše kritike takih nedemokratičnih, diktatorskih režimov šteje tudi naš koroški deželni glavar Leopold Wagner. Upravičeno se torej tudi od njega pričakuje, da take izlive človeške hinvščine in hlapčevskega duha prepreči tam, kjer ima sam besedo.

Pa kaj se je zgodilo. Ob 10-letnici Wagnerjevega glavarjenja v deželi Koroški so se zgodile stvari, ki niso ravno oddaljene od kulta osebnosti, kulta, ki ga upravičeno povezujemo z neko osebnostjo. Izšla je tudi posebna številka Kärntner Landeszeitung, glasila koroške deželne vlade. Vsa gospodinjstva so jo dobila. Ne vem, če sme biti Wagner ravno ponosen ob tolikšem lizunstvu tistih, ki imajo to jubilejno številko na vesti. Videti kar 40-krat, da, celih štiridesetkrat, svoj lastni kontrafe in brati to le z najhujšo težavo užito hvalisanje, to mora biti celo za najhujšega narcista preveč.

In kdo je vse to moral plačati in koliko je ta izdelek stal? Tudi to bi moral vedeti tisti, ki s svojimi davki take produkte financira.

ježek

Seminar učiteljev dvojezičnih šol v Lendavi

Zanimiv sejem v Celovcu

Od 3. do 6. maja 1984 je v Celovcu sejem „Pro vita“, kjer razstavlja industrija svoje izdelke za varstvo okolja. Poleg tega so vsak dan predavanja in diskusije o aktualnih vprašanjih na področju varstva okolja, ki zavzema v našem življenju vedno bolj važno mesto.

Predavanja in diskusije so v halji 5, 1. nadstropje (Konferenzentrum). Podrobnejše informacije lahko dobite tudi po telefonu 0 42 22 / 51 44 60. Obisk sejma priporočamo!

Program seminarja je obsegal zgodovinski, geografski in gospodarski prikaz občine Lendava, obisk spominkega muzeja Miška Kranjca v Veliki Pólani in sprejem na tamkajšnji osnovni šoli s filmskim predavanjem o pisatelju Mišku Kranjcu pod naslovom „Človek z Mure“. Sledil je pogovor o nekaterih raziskavah v zvezi s sociolingvističnimi in sociološkimi vprašanji na slovensko-madžarskem narodnostno mešanem območju s predavanjem „Motivacija za rabo madžarskega in slovenskega jezika pri učencih dvojezičnih šol“.

Veliko zanimanja je vzbudilo pri udeležencih seminar-

Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo v Ljubljani je povabil v okviru avstrijsko-jugoslovanskega kulturnega sporazuma učitelje dvojezičnih šol in profesorje Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu na seminar v Lendavo v Prekmurju. Seminarja, ki je bil med 15. in 18. aprilom, se je udeležilo 55 oseb. Delegacijo učiteljev in profesorjev Slovenske gimnazije je vodil kot zastopnik Deželnega šolskega sveta za Koroško vodja manjšinskega šolskega oddelka dvorni svétnik dr. Valentin Inzko.

ja tudi predavanje „Sožitje med učenci slovenske in madžarske narodnosti v dvojezični šoli“. Šolsko-praktični del je vseboval hospitacije na osnovni šoli v Lendavi in podružničnih šolah Gaberje in Čentiba ter na osnovni šoli Prosenjakovci. Predviden pa je bil tudi obisk dvojezičnega vrtca, obisk dvojezične srednje šole, po hospitacijah pa pogovor z učitelji in vodstvom šol.

Seminar so udeleženci zaključili s predavanji o slovensko-panonskem narečju, o stilistični funkciji besednega reda in besedotvorju. Srečanje v Prekmurju je potekalo v prijetnem, prijateljskem

vzdušju. V okviru sprejema Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo sta spregovorila prof. Karel Medja in podžupan lendavske občine, avstrijski generalni konzul dr. Weiß pa je izrazil v brzojavki svojo povezanost s prireditelji in udeleženci seminarja. Seminar je potekal v znamenju sodelovanja obeh sosednjih dežel Koroške in Slovenije. V tem duhu se je zahvalil vodja koroške delegacije prirediteljem seminarja za gostoljubnost in strokovno oskrbo. Tudi tokrat se je za uspešen potek seminarja zelo prizadevala gospa prof. Markičeva.

Evropska mladina proti Haiderju

Od 14. do 17. aprila 1984 so bili zastopniki mladinskih organizacij evropskih narodnih skupnosti v gosteh pri nemški manjšini na Danskem, v njihovem mladinskem centru na Knivsbergu. Navzoči so bili zastopniki belgijskih Nemcev, Alzačanov, gradiščanskih Hrvatov, Frizov, tržaških Slovencev, Retoromanov, sudetskih Nemcev, Cornvaližanov, Nemcev na Danskem, Dancev v Nemčiji in koroških Slovencev (Koroške dijaške zveze). Najvažnejša točka na velikonočnih seminarjih FUENS je vsekakor izmenjava informacij med narodnimi skupnostmi.

Če primerjamo položaj različnih narodnih skupnosti v Evropi, opazimo, da je le malo manjšin, ki so s svojim položajem zadovoljne. Tako je npr. zastopnik Retoromanov poudaril, da je njihov problem pravzaprav ta, kako večinskega naroda ne bi preveč omejevali (kdor se priseli na selitveno področje Retoromanov, se mora npr. naučiti njihovega jezika). Na drugi strani pa imamo države kot Francijo, ki je v nekem pismu na FUENS zopet izjavila, da nima manjšin, če-

prav v Franciji živi skoraj ducat različnih narodnih skupnosti. Udeleženci seminarja pa so tudi soglasno izjavili, da je Avstrija ena izmed tistih držav, ki se najmanj brigajo za svoje manjšine.

Največ časa smo letos posvetili spremembi pravil: iz mladinske komisije FUENS je nastala nova samostojna organizacija „Mladinske organizacije evropskih narodnih skupnosti“ (MENS). Kljub novim pravilom pa vprašanje članstva eksilnih organizacij še ni

do kraja razčiščeno. — to vprašanje je že v prejšnjih letih bilo povod za prepire predvsem med Slovenci in zastopniki Union of Kossovovars, eksilne organizacije jugoslovanskih Albancev. Namen spremembe pravil je bil predvsem, da lahko MENS v bodoče pristopi drugim evropskim združenjem, kot je npr. Europäisches Jugendwerk pri Evropskem parlamentu v Straßburgu. Ker mladinska komisija FUENS ni bila samostojna organizacija, to doslej ni bilo možno.

Občni zbor je sklenil tudi 4 resolucije. Resolucija, ki so jo predlagali sudetski Nemci, poziva češko vlado, naj z vsemi močmi skuša ohraniti Sudete, kjer so zaradi onesnaženja okolja umrli že domala vsi gozdovi in ker grozi, da se bo pokrajina spremenila v puščavo. Tržaški Slovenci zahtevajo globalno zaščito za vse Slovence v Italiji, ker je italijanska vlada očitno spet „pozabila“ na Slovence v videmski pokrajini. Rezultati zadnjega ljudskega štetja v Avstriji so pokazali, da se je število gra-

diščanskih Hrvatov v desetih letih zmanjšalo za četrtno. Vzroke za to vidi Hrvaški akademski klub v neuresničitvi člena 7; zato v resoluciji poziva avstrijsko vlado, da se končno zaveda dolžnosti do Hrvatov.

Koroška dijaška zveza pa v svoji resoluciji poudarja, da bi uresničitev zakonskega predloga koroške FPÖ glede manjšinskega šolstva ogrožala slovensko narodno skupnost v svojem obstoju. MENS poziva avstrijsko vlado in zveznega ministra za pouk in umetnost, da zavrne vse poskuse, ki merijo na ločitev šolskega pouka med nemško- in slovenskogovorečimi otroki; poleg tega pa MENS v resoluciji prosi vodjo FPÖ, dr. Norberta Stegerja, da tozadevno vpliva na deželnega svetnika Haiderja, da bi le-ta umaknil svoj zakonski osnutek. Povedano pa je tudi, da smatra MENS ureditev manjšinskega šolstva, kot je bila v letih 1945 do 1957, za najboljšo rešitev in da se bo zavzemala za ponovno vpeljavo takšnega šolskega sistema. R. V.

N A Š

Franc Wakounig se je pogovarjal z Jankom Ojclom, bivšim predsednikom boroveljske Posojilnice.

G O S T

Lov in čebelarstvo imam v krvi

Po lovsko oblečen, odkritega pogleda in vzravnane postave — to je prvi vtis, ki ga daje Janko Ojcl, bivši vodja boroveljskega Konzuma, bivši predsednik Posojilnice Borovlje in znan lovec ter bečelar. Da je zvest član SPD „Borovlje“, skoraj ni treba več omeniti. Rodil se je Janko Ojcl 12. 10. 1911 na Bistrici v Rožu. Oče je bil žandar, mati pa gospodinja. Tomaž Košat, pozneje pa so mu rekli koroški „Liederfürst“, je očeta, ki je bil takrat žandar na Žihpoljah, vabil v svoj zbor. Pa mu je dejal: „Ko boste tudi slovensko peli, pa pridem.“ Po plebiscitu 1. 1920 je oče zgubil službo kot žandar. Janko je obiskoval najprej ljudsko šolo na Bistrici v Rožu — takrat je bilo vse slovensko, nemško so samo otroci fabrikanta govorili — nato pa meščansko šolo v Celovcu. „Slovenščine sem se najbolj naučil pri verouku in doma, kjer smo imeli mnogo mohorjank. Spominjam se še, kako nam je oče bral iz knjige ‚Črna žena‘.“

Leta 1927 se je pri boroveljskem veletrgovcu in slovenskem občinskem odborniku Valentinu Komatarju začel učiti za trgovca. Pri njem je bil do leta 1934. Vse do leta 1938 je, razen z enoletno prekinitvijo, ko je bil zaposlen na Zadrugi zvezi v Celovcu, bil brezposeln. Februarja 1938 se je zaposlil v boroveljskem Konzumu, ki sta ga leta 1936 boroveljska in glinjska Posojilnica rešili propada. Odslej sta obe imeli polovico odbornikov in ti so podprli Ojclovo prošnjo za nastavitvev.

Ko je Avstrija marca 1938 bila zbrisana z zemljevida, je bil boroveljski Konzum priključen rajhovski organizaciji, slovenske Posojilnice in društva pa so bila prej ali slej prepovedana.

Domači kvizlingi so Janku Ojclu strupeno gledali na prste in prepovedali in trgovini

Janko Ojcl je 1. 1982 prejel od PoBo (predsednik E. Užnik) odlikovanje.

partizanom, kar je posebej omenil Hanzí Weiss starejši. Vpoklicu pod nemško orožje Ojcl ni ušel in je leta 1944 moral v Innsbruck. Iz tega časa mu je neizbrisno ostal v spominu sledeči dogodek: nekega dne se zasliši s ceste slovenska narodna „Oj ta vojaški boben“. „Zdrvel sem na cesto, ker sem v prvem trenutku mislil, da so partizani prišli že do Innsbrucka. In res sem videl četo slovenskih fantov Štajercev, a v nemških uniformah. Nemci so jih na silo rekrutirali in hoteli preko Innsbrucka odpeljati na fronto. Seveda sem se z njimi pogovarjal in vsi so rekli: na fronto pa vsako slovensko besedo. Kljub temu je Janko Ojcl pomagal

ne bomo šli. Kot so napovedali, so med vožnjo na fronto res vsi poskakali iz vagonov.“

Po vrnitvi domov se je Ojcl zaposlil spet v Konzumu in leta 1947 postal njegov vodja. Takoj po vojni je postal odbornik boroveljske Posojilnice. Bil je odbornik nadzornega odbora in do leta 1974 podpredsednik. Tega leta je postal predsednik. Kot poslovni človek se je držal načela: „Iti moraš s časom, sicer pa čas gre s teboj.“ Boroveljska Posojilnica je takrat poslovala že celodnevno, in sicer v Bundrovi hiši, ki jo je imela samo v najem. Ojcl si je zastavil cilj, da mora imeti PoBo svoje prostore in dejansko je kupila Makovo hišo, sedanjo poslovalnico.

Hišo je PoBo uredila sodobnim zahtevam primerno in poslovni uspeh je kaj kmalu potrdil pravilnost odločitve. Leta 1979, točno pet let in en dan po izvolitvi za predsednika, je Janko Ojcl odložil svojo funkcijo. „Glavno sem storil, hišo smo kupili, Posojilnica je odprta vsakomur. Ko pride čas, moraš oddati mesto mlajšim.“ Mislim, da bi si marsikateri funkcionar moral Ojclove besede vzeti k srcu.

Uvodoma sem dejal, da je Ojcl lovec in čebelar. „Oboje mi je očitno v krvi, oboje je v naši žlahti. Lovec sem že petdeset let. Takrat še ni bilo lovskega izpita, potrebno je bilo samo žandarmerijsko privoljenje. Spominjam se, da sem s Ferdinandom Pristovnikom, zadnjim selskim županom pred prihodom nacistov — ti so ga tudi spravili —, veliko hodil na lov. Ko je po vojni Karel Prušnik ustanovil Društvo prijateljev lova, sem mu pristopil in sem danes podpredsednik. Od leta 1951 pa sem že član lovske družine v Selah-Cerkev.“ Druga „strast“ so čebele ali „bečele“, kot na Koroškem pravimo. Opisal mi je razlike med „žnidaršiči, kranjičiči, kočuharji in amerikanci“, to je bečelnimi panji, ponekod jim pravijo tudi sodi. Dejal je, da ima 20 bečelnih družin ali panjev, da jih je nekdam vozil na pašo v Sele, povedal je, katera strd je kakšna in še pristavil, da pozna veliko znanih bečelarjev v Sloveniji. Da je tudi odbornik Koroške čebelarke zveze, naj omenim samo mimogrede.

Ko je 25. novembra 1982 PoBo (Boroveljska Posojilnica) slavila 75-letnico obstoja, je med odlikovanci bil tudi Janko Ojcl, njen častni predsednik. Ni se zleknil za zapečkom po klopi, ampak čil in poln načrtov se vključuje v tok življenja in kjer je potreba, pa rad pomaga s svojim nasvetom

Franc Wakounig

Občni zbor SPD „Kočna“

V soboto, 28. aprila 1984, je imelo SPD „Kočna“ svoj redni občni zbor v stari šoli v Svečah. Ob začetku je predsednik društva dr. Janko Zerzer pozdravil navzoče člane in ugotovil, da je občni zbor sklepčen. Potem je očrtal program društva za to leto.

Najpomembnejša prireditve bo nedvomno praznovanje 75-letnice društva, pri katerem bodo sodelovali tudi gostje iz Slovenije. Poleg tega sta za leto predvideni prireditvi: „Dober večer, sosed“ in Slikarski teden. Za bližnjo prihodnost je omenil predsednik načrt, da bi društvo spet organiziralo jezikovni tečaj in otroške popoldneve. Predlagal je, da bi društvo uvedlo članske izkaznice in poživilo dejavnost knjižnice. Ob koncu svojega govora je izjavil, da se bo društvo tudi v bodoče zavzemalo po vseh svojih močeh za dvojezične otroške vrtce.

Sledilo je branje zapisnika zadnjega občnega zbora in poročilo tajnice Malke Feinig o delovanju društva v preteklih dveh letih. Ob koncu je pozvala vse člane, da se naj bolj aktivno vključujejo v kulturno delovanje in da naj vzgajajo otroke v smislu dvojezičnosti. Blagajnik Pepi Begusch je poro-

čal o izdatkih in dohodkih društva v preteklih dveh letih. Trenutno ima društvo v blagajni 12.000.— šilingov.

Nato so društveniki razpravljali o problemih, ki zadevajo društvo kot tako, istočasno pa tudi vso slovensko manjšino na Koroškem. Glavni točki te razprave sta bili nezanimanje članov za knjižnico in vprašanje, kako bi se dalo pridobiti mladino za kulturno udejstvovanje.

Tokrat je bil občni zbor povezan s predavanjem dr. Pavleta Zablatnika o šegah in navadah v vigrednem času. Predavatelj je govoril o ljudskih običajih, kot so to koledovanje, pust, žegnanje jedi, kresovanje, trčlanje z jajci, streljanje na Veliko noč, jurjevanje in štehanje. Izredno zanimivo in vsem razumljivo je obrazložil globoko simboliko teh „pokristjanjenih“ običajev s predkrščanskimi koreninami.

Tatjana Feinig

Zakon za čisti zrak?

„Industrija je dolga leta zlorabljala naše okolje kot poceni deponijo za svoje škodljive pline“, tako se je razgrajal ministerialni svetnik dr. Karl Wentzel iz Nemčije na informacijskem srečanju kmetijske zbornice v Krastowitzu.

Strokovnjak dr. Wentzel je s primernimi diapozitivi prikazal, da je umiranje našega gozda resničen problem, s katerim se ne skuša delati le politika, kot to še vedno ocenjujejo nekateri nevedneži. Naši odgovorni politiki se še vse pre malo zavedajo, da škodljivi plini dejansko ogrožajo obstoj našega gozda in navsezadnje tudi človeško existenco.

Temu je pritrtil tudi ekon. sv. Ignac Domej, ki je dejal, da je Skupnost južnokoroških kmetov pripravljena storiti vse, kar je v njeni moči, proti umiranju gozda. Gozd, ki je tudi pri nas že močno ogrožen, je še posebno za južnokoroškega kmeta velikega pomena in je prav zaradi tega potreb-

no, da bodo odgovorni politiki začeli ukrepati. „Lepe besede so premalo,“ tako Domej.

Gozdni posestnik Orsini Rosenberg je dejal, da letna škoda v naših gozdovih znaša več kot 9 milijonov šilingov, kar je tudi velik udarec za gospodarstvo.

Misijonar za varstvo okolja, veleposestnik Volker Helldorf, je močno kritiziral „spanje politikov“. „Naš zakon o ohranitvi čistega zraka je vse bolj zakon za onečiščenje zraka.“ Nadalje je Helldorf dejal, da bi prisilni dopust na Češkem, kjer je umiranje gozda že neverjetno napredovalo, morda le pospešil miselni proces odgovornih politikov.

H. St.

Galicija: občinska seja

V petek, 26. aprila, je bila v Galiciji občinska seja. Že kar pri odobritvi protokola je odbornik EL Urank močno kritiziral župana, ker v protokolu ni bilo vse zapisano, kar so obravnavali na zadnji seji. Istotako so protestirali tudi socialisti. Ko je župan končno le uvidel napako, so soglasno sprejeli protokol.

V šolskem vprašanju pa so prišli do tega sklepa, da bodo od prihodnega šolskega leta naprej šolarji začetniki iz Apač obiskovali šolo v Galiciji in ne več, kot do

zdaj, v Šmarjeti v Rožu. To velja samo za začetnike, ostali pa se bodo še naprej vozili v Šmarjeto.

Končno pa bo občina asfaltirala cesto od Bogčevega križa do Drabunaž. Od Klanč do Dolinč in od Dolinč do Drabunaž pa bo okrajni agrarni urad subvencioniral asfaltiranje s 65%. Ostalih 35% pa bo plačala občina ali pa interesenti.

Kot mrliškega oglednika pa je dr. Greilerja, ki je šel v penzijo, zamenjal domačin dr. Emil Smolnig.

Sele: smrt treh faranov

Zadnje čase je selski mrtvaški zvon kar trikrat zapel. Sredi februarja smo pokopali Luka Dovjaka, Luka na Srednjega Kota. Rajni je gospodaril pri Lukanu. Ko je predal kmetijo svojemu sinu, se je preselil h Cerkvi. Zadnja leta ga je naduha zelo dajala in iskal je uteho v celovški bolnici. Tam je 14. 2. 1984 zatisnil oči.

Na krstnico smo pokopali Angelo Užnik, Pajnarco pri Cerkvi. Rajna je v mladih letih mnogo igrala in bila cerkvena pevka. Bila je zelo priljubljena kot skrbna mati in ustregljiva sosedka.

Pretresla nas pa je smrt Jožefa Keliha, Meleznika s Šajde. Jožef Meleznik, rojen 12. 3. 1916, je bil brat dveh od trinajstih žrtev, ki so jih nacisti 29. aprila

1943 obglavili na Dunaju. To sta bila Urh in Florijan Kelihi. Rajni je bil vpoklican v nemško vojsko, a je iz nje zbežal in se pridružil partizanom. Po vojni se je vrnil na Meleznikovo kmetijo in jo vse do svoje smrti z ljubeznijo in pridnostjo obdeloval. Mož močne narave je moral podleči zahrbtni boleznini — raku. 9. aprila je doma za vselej zaspal. Ob veliki udeležbi faranov in sosedov, ki so rajnega Meleznika zelo spoštovali, smo ga položili v domačo zemljo, ki jo je tako ljubil. Naj se ob dveh bratih, ki sta dala življenje za narod, vero in slovensko besedo, spočije.

Naj bo Bog vsem trem dober sodnik, vsem prizadetim pa izrekamo naše iskreno sožalje.

RAZPIS

Krščanske kulturne zveze za natečaj

neobjavljene koroške narodne pesmi s sodobno, v najširšem pomenu družbeno angažirano vsebino. Melodija zaželena, pa ni pogoj. Pesem naj bi bila ritmična.

Krščanska kulturna zveza se obveže, da bo po potrebi poskrbela za harmonizacijo oz. instrumentalizacijo, da bodo nagrajene pesmi objavljene v tisku, ter, da bodo prišle v naslednjem letu na spored osrednjega koncerta Krščanske kulturne zveze „KOROŠKA POJE“.

Rokopis je treba poslati v dveh čitljivih izvodih na naslov Krščanske kulturne zveze (Viktringer Ring 26, Celovec) do 15. septembra t. l. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v spremnem pismu, opremljene z istim geslom.

Za kritično presojo in izbiro poslanih rokopisov smo določili poseben odbor, katerega odločitev bo dokončna. Poslana besedila ostanejo pri Krščanski kulturni zvezi, ki jih sme tudi objaviti.

Na razpolago so sledeče nagrade:

1. nagrada	1500,— šil.
2. nagrada	1000,— šil.
3. nagrada	500,— šil.

Občni zbor slovenskega športnega kluba „Obir“

V nedeljo, 29. 4. 1984, so se v hotelu Obir zbrali člani SŠK Obir na petem rednem občnem zboru.

Predsednik društva je poleg članov lahko pozdravil tudi častne goste: predsednika koroške sankoške zveze g. Schretterja, tajnika ASKO g. Grazerja ter zastopnika SŠZ Francija Sterna.

Po volitvah vodje občnega zbora Francija Sadoiška, so sledila poročila predsednika, tajnika, blagajnika in sekcijskih vodij. Iz vseh poročil je bilo razvidno, da je delo SŠK Obir že rodilo številne sadove. Tako je poleg Regine Smrtnik, ki je že drugo leto v koroškem deželni kadru za sankarje, postal Marko Smrtnik član koroške namiznoteniške ekipe. Letos so šahisti postali prvak v svoji skupini in tako napredovali za razred višje, pri skakalcih pa je Štefan Hribar v skupini otroci I osvojil prvo mesto v okviru deželnega prvenstva. Zelo uspešni so bili v zadnji sezoni sankarji, ki so odnesli na tekmah po Koroškem in celo izven nje, ki so šteje za deželno prvenstvo, 13 prvih in 7 drugih mest.

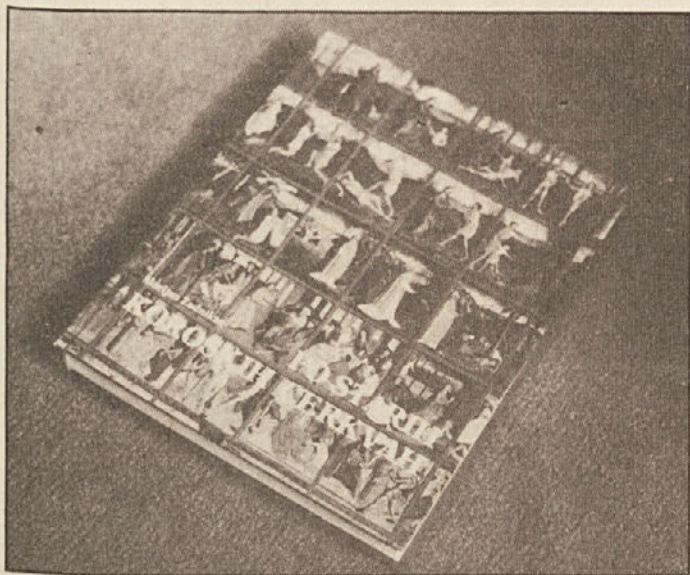
Iz poročila namiznoteniške sekcije pa je bilo razbrati, da se ta bori za obstoj, kajti vedno manj je za tekme na razpolago igralcev. Tako sta se v vigradni sezoni brata Smrtnik Franc Jožef in Zdravko vozila z Dunaja na tekme, da se je moštvo rešilo izpada iz prvega razreda.

Blagajnik društva pa je nakazal, da so precejšnje vsote denarja šle skozi njegove roke.

Da je SŠK Obir v koroški športni javnosti postal pojma, pa je bilo razvidno iz pozdravnega govora predsednika Koroške sankoške zveze. Regina Smrtnik je namreč bila na občnem zboru koroške sankoške zveze izvoljena za drugo tajnico in ker so tudi poročili SŠK Obir za izvedbo tekme za „Veliko nagrado Koroške“. Prav gotovo veliko zaupanje SŠK Obir!

Po diskusiji o poročilih in razrešnici staremu odboru je bil izvoljen nov odbor, ki pa se ni bistveno spremenil od starega.

Po zahvali predsednika društva za ponovno zaupanje, je ta nato še predstavil cilje SŠK Obir za naslednjo sezono.

PO STARIH KOROŠKIH CERKVAH dvojezičnega ozemlja je mnogo umetnostnega bogastva, ki priča o pomembni zgodovini tega predela Koroške. Mohorjeva založba v Celovcu je izdala s pomočjo Janežičevega sklada pomembno in lepo knjigo, ki jo je napisal umetnostni zgodovinar dr. Marjan ZADNIKAR iz Ljubljane. Od daleč prihajajo turisti na ogled teh spomenikov. In mi? Ali poznamo svojo zgodovino, ki jo hranijo tudi umetnostni spomeniki po naših vaseh? Od kdaj so stavbe, stenske slikarije, stari oltarji in kaj vse je še vredno ogleda? Na vse to odgovarja dr. Zadnikar v pričujoči knjigi, ki obsega 317 strani, je trdo vezana in vsebuje nad 150 barvnih in črnobelih slik. Cena: 295.— šil.

Kotmara vas: nastop ansambla KOLO SLAVUJ

Živopisane noše, poskočne, pa tudi otožne melodije, živahni plesi, brhke plesalke, temperamentni plesalci, vabljeni zvoki tamburic, vse to pa še marsikaj drugega ustvari tisto vzdušje, ki ga izžareva KOLO SLAVUJ, folklorni ansambel gradiščanskih Hrvatov. V nedeljo, 29. aprila, so spet nastopili pri nas na Koroškem. Povabilo jih je SPD Gorjanci iz Kotmare vasi.

Dvorano v novi ljudski šoli so napolnili številni ljubitelji narodnega izročila, ki ga je otel pozabe ansambel KOLO SLAVUJ s svojim delovanjem. Prijatelji iz Dolnje Pulje so s plesi iz Gradiščanske, pa tudi s plesi in pesmimi iz stare domovine navdušili hvaležno občinstvo. Pred 451 leti so zapustili staro domovino, cesar jih je poklical, da bi nanovo začeli obdelovati kraje, ki so se izpraznili zaradi turških roparskih pohodov. S seboj so prinesli prastaro izročilo. Delček tega izročila so pokazali

in predstavili v pesmi in plesu na Belo nedeljo v Kotmari vasi.

Zgodovino gradiščanskih Hrvatov je na kratko orisal in posamezne točke sporeda je povezal Vinko Wieser, ki je v imenu društva Gorjanci tudi pozdravil navzoče, med njimi občinske odbornike, zastopnike sosednjih društev in predstavnike slovenskih osrednjih organizacij. Mešani zbor Gorjancev je zapel v pozdrav Prešernovo Zdravljico, visoko pesem ljubezni do lastnega naroda in prijateljstva med narodi.

ČESTITAMO!

Mili in Poidej Cvelf iz Nonče vasi praznujeta te dni srebrno poroko. Iskreno čestitamo.

Večno zvestobo sta si obljubila Franci Kumer in nevesta Evi iz Železne Kaple. Novoporočencema iskreno čestitamo.

Veronika Obilčnik in Stanko Mečina iz Velike vasi pri Št. Jakobu sta si obljubila večno zvestobo. Iskreno čestitamo.

Na Žihpoljah praznuje te dni Katarina Reiner svojo 94-letnico. Iskreno čestitamo.

V Nagelčah praznuje Katarina Picej svoj 72. rojstni dan. Iskreno čestitamo.

V Št. Juriju pri Libučah praznuje Marko Blekar svoj 89. rojstni dan. Iskreno čestitamo.

Katarina Malle iz Mlinč praznuje svojo 76-letnico. Iskreno čestitamo.

V Podgori pod Peco praznuje te dni Florjan Dlopst svojo 76-letnico. Iskreno čestitamo.

Jozeju in Marici Prunč se je rodila hčerkica. Krstili jo bodo na ime Janja. Zvestima bralcema NT iskreno čestitamo! Čestitkam se pridružuje tudi dobrolsko društvo SPD „Srce“.

Srebrno poroko praznujeta te dni Ani in Hanzi Umek iz Škofič. Iskreno čestitamo.

Učiteljema Magdi in Marjanu Nachtigallovima, oba sta absolventa Slovenske gimnazije, se je pred kratkim rodil sinček, ki ga bosta krstila na imeni Miha Anton. Srečnima staršema iskreno čestitamo.

Brigiti Mikula in Manfredu Maierhoferju iz Bilčovsa se je te dni rodil sinček, ki ga bosta krstila na ime Markus. Srečnima staršema iskreno čestitamo.

Svojo 50-letnico je te dni praznovala Mojci Gasser iz Bilčovsa. K temu jubileju ji iskreno čestitamo in ji želimo še obilo zdravih let.

Florjan Lapusch iz Podsinje vasi praznuje te dni 90-letnico. K visokemu jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo še obilo zdravih let.

V Branči vasi pri Bilčovsu je te dni praznovala Liza Reichmann, pd. Kajžičeva mama, svojo 70-letnico. K jubileju ji iskreno čestitamo in ji želimo še obilo zdravih let v krogu svoje družine.

Organist in zborovodja Mihej Sadjak iz Šmihela praznuje svojo 64-letnico. Iskreno čestitamo.

V Št. Kandrofu pri Kotmari vasi je te dni srečal Abrahama Rudi Begusch. K 50-letnici iskreno čestitamo.

Kot smo že poročali v zadnji številki, se je Hanziju in Micki Perč rodil sin Danijel. Številnim gratulantom se pridružujejo prav tako dobrolski prosvetarji.

Vaš
Svetovalec

nt
naš tehnik

Zdravniška oskrba v inozemstvu

Avstrija ima z nekaterimi državami posebno pogodbo glede socialne varnosti. To se pravi, da obstajajo posebne določbe, pod katerimi pogoji, v katerem obsegu in v kakšni obliki ima zavarovani pravico do zdravniških storitev v inozemstvu.

Kmetijska zavarovalnica ima trenutno tako pogodbo z naslednjimi državami: Belgija, Zvezna republika Nemčija, Francija, Grčija, Velika Britanija, Severna Irska, Izrael, Italija, Luxemburg, Nizozemska, Švedska, Španija in Turčija.

Nasplošno ima zavarovani v teh državah iste pravice kot jih ima v Avstriji.

Zavarovani mora vsaj dva do tri tedne pred dopustom javiti Kmetijski zavarovalnici svoje podatke, podatke družinskih članov (če so pri njem zavarovani), državo, v katero bo potoval in predvideni čas dopusta. Nato dobi od zavarovalnice tako imenovani list za zdravniško oskrbo (Betreuungsschein), ki pa velja le določen čas. Šele s tem listom za zdravniško oskrbo ima zavarovani v inozemstvu pravico do zdravniške oskrbe z medikamenti, do bivanja v bolnišnici itd.

Za Veliko Britanijo in Severno Irsko zavarovani ne potrebuje lista za zdravniško oskrbo; v tem primeru zadostuje avstrijski potni list, vendar mora zavarovani povedati, da želi biti oskrbovan na račun državne zdravniške pogodbe.

Direkten obračun s Kmetijsko zavarovalnico ni možen, če zavarovani nima lista za zdravniško oskrbo; v tem primeru mora zavarovani storitve plačati sam, Kmetijska zavarovalnica pa mu stroške povrne. Zavarovanemu ni treba prevzeti dela stroškov.

Heidi Stingler

Kako se je vse to dogajalo v tistih žalostnih dneh, nam je povedala na letošnjem „Rožanskem izobraževalnem tednu“ Kati Andrejčič, ki je bila tedaj komaj dve leti poročena z Alešem Einspielerjem: „Leta 1943 se je tudi za nas začel čas, da pomagamo v borbi proti fašizmu. Oglasili so se partizani. Podpirali smo jih z vsemi stvarmi: s hrano, z obleko, medikamenti in s papirjem. Tisti čas nihče ni vprašal, kaj si, ali Slovenec, ali Nemec, ali katoličan, ali komunist. Šlo je edino le za to, da bi preživeli. Ko so začeli naše ljudi izseljevati, druge pa spravljati v KZ, smo si z vso močjo prizadevali, da bi se uničil fašizem in da bi tudi mi nekaj doprinesli k svobodi.“

Moj mož, Aleš Einspieler, se je rodil dne 17. julija 1912 pri Vlipcu na Sinah. Družina je bila slovenska in zelo verna. Ko je začel hoditi v šolo, so ga že sovražili in psovali s čušem. Posebno izkazal se je tedanji domači učitelj, ki ga je podil vedno spet „čez Ljubelj dol“. Po šoli je začel delovati v sveškem prosvetnem društvu „Kočna“. Nastopal je kot igralec na odru,

pel pri moškem zboru in postal celo podpredsednik „Kočne“. Predsednik pa je bil nepozabni župnik Viktor Ruprecht, s katerim ga je vezalo iskreno prijateljstvo. Postal je tudi brezposeln in nato delal na žagi in na cesti. Ko je po priključitvi (1938) prišel dr. Jungfer na Bistrico, je začel delati v tovarni akumulatorjev. Ker je bila tovarna za vojno neobhodno potrebna, Lekšu ni bilo treba iti k vojakom. Ko se je začelo 1943 na Koroškem partizanstvo — po gozdovih so se začeli zbirati tako imenovani „hóšarji“ —, so jim zavedni domačini takoj priskočili na pomoč in jih začeli podpirati. Med prvimi sodelavci so bili Vlipcu Lekš, Bovčarju Flora, Folt Schwarz in cela vrsta drugih domačinov.

4. maja 1944 so dali Lekšu v tovarni dva dni dopusta. Rekl so mu, naj se pelje na celovski kolodvor nekega Dunajčana pričakovat, ki naj ga pripelje na Bistrico. Toda tega človeka ni bilo. Kakor sem pozneje zvedela, so nameravali Lekša že v Celovcu ustreliti. V soboto, dne 6. maja, je šel Lekš zjutraj na Sine, napravljat svoji materi

Pred 40 leti...

Dne 6. maja bo minilo 40 let, odkar so se v naših krajih dogajale grozne stvari. 6. maja 1944 je proti poldnevu ustrelil gestapovci Othmar Rath pri Orajmanovem križu na Bistrici križu Aleša Einspielerja, 32-letnega tovarniškega delavca, prosvetaša in zavednega Slovenca. Nato je streljal še na Florijana Križnarja in na Valentina Schwarzja, ki sta bila člani odporne skupine v gozdu. To je bil njihov „zločin“ in zaradi tega so morali umreti.

drva. Ob kaki 8. uri prideta nekateri možaki in ženska k nam na stanovališču v Kolienzhaus in vprašata, da imata pismo zanj in prosi, da bi šel Lekš z njima na

Mače. Ker sem bila jaz bolna, so šli moj oče po Lekša na Sine. Ko se onadva kmalu nato vrneta, grejo vsi trije na Mače. Lekš je bil verjetno prepričan, da sta možki in ženska tudi povezana s partizani in jima je vse preveč zaupal. Ko pridejo do Bovčarja, Flora ni bil doma, ker je pri Paštebnjaku pri Križah seno basal. Zato so šli spet vsi trije nazaj na Bistrico. Pri Orajmanovem križu so pa šli dvakrat sem in tja. Nasproti križa je bil tedaj napravljen bunker, kjer je bila stalna straža. Nemški vojaki so stražili tovarno akumulatorjev. Stražil pa je tedaj vojak Jelen in Podjuna. Ta je vse to, kar se je tam dogajalo, natančno opazoval in potem pripovedoval, kako je bilo. Zdelo se mu je, da tu nekaj ni v redu. Zato zahteva legitimacijo. Lekš pokaže svoj „Wehrpaß“, drugi možki pa značko, da je gestapovec. V tistem trenutku pa je že počilo in Lekš se je zgrudil na tla. Krogla ga je zadela v pljuča (Lungenschuß). Tam se je v lastni krvi zadušil, ker je padel na zobe. Mrtvega Lekša je zapeljal potem rajni Tonu Lipan iz Sveč v mrtvašni-

co. Pred sveškim britofam pri jami za smetišče ga je moral mežnar Jok Begusch ob 4. uri zjutraj pokopati brez krste (truhle) in brez duhovnika. Šele čez dobro leto so njega in tudi druge antifašistične žrtve, ki jih je zadela ista žalostna usoda, izkopali in na pokopališču z duhovnikom in z vsemi častmi pokopali.“

Tedaj so izkopali tudi ostanke bratov Čero, ki sta kot domačina iz Kezrnarjeve družine padla v partizanih. Aleksander je bil do tedaj pokopan na hribu v bližini stare cerkvice v Rutah, Ivan pa je trohnel na južnem pobočju Golice. Vse žrtve nacizma počivajo zdaj v častnih grobih na sveškem britofu.

Ko sta gestapovec (= Othmar Rath, ki živi kot penzionist v Spittalu) in ženska „Mimi“ (= Eva Posch) opravila delo krvnika pri Orajmanovem križu, sta šla k bližnjemu Paštebnjaku. Tam je Rath poklical drugo žrtev: „Flori, komm her!“ in ga je ustrelil v trebuh. Flora je menda še dva dni hudo trpel, preden je v bolnici umrl. Od Paštebnjaka sta gestapovca hitela še v Sve-

če in tam ustrelila Valentina Schwarzja tudi v trebuh. Schwarz je še nekaj dni trpel in umiral v Celovcu. Zandarmi so aretirali isti dan še kakih 12 domačinov, med njimi so bili: Kati Einspieler (Andrejčič), Permoževič, Križnarjevi (= Bovčarjevi), Angela Schwarz, Mostetschnig Barbara, in malo pozneje tudi Mica Hafner (= Vlipčinja). Njihov križev pot se je nadaljeval v zaporu. Ko so Katiji moža ubili in jo zaprli, je bila že noseča. 5. januarja 1945 je rodila Podgorja (Karawankenhof) sina Lekšija. G. kanonikus Feinig Jozij v Gospe Sveti se je obeh usmilil. Kati je smela iti z otrokom v Gospo Sveto. Tam sta živela v „karnerju“ do konca vojne. Kako, to si pa sami lahko predstavljate. Katijo je zadela pozneje še kruta usoda: edini sin Lekšij, ki se je rodil in vzraščal v takih okoliščinah, ji je leta 1972 umrl, star komaj 28 let.

Ko se spominja Kati Andrejčič vseh teh hudih časov in nečloveškega, krivičnega trpljenja, pravi ob koncu: „Odpustiti moramo, a pozabiti pa ne smemo nikoli!“

fe

PISMA BRALCEV

Spoštovano uredništvo Našega tednika!

Pred veliko nočjo sem v slovenskem radiu slučajno slišal komentar Valentina Polanška, ki mi je zelo ugajal. Valentin Polanšek je namreč predlagal slovensko gostilno v Celovcu.

Slišal sem, da je Zveza slovenskih zadrug kupila neko gostilno. Kot Slovenec, ki hodi na delo v Celovec, si zelo želim domačo slovensko gostilno, kjer bi se lahko pošteno okrepčal. Sedaj moram nositi svoje šilinge drugam, kavo pa pijem večinoma v neki kavarni, kjer imajo sicer številne nemške časopise, ne pa obeh slovenskih tednikov. Če sem pravilno informiran, lastnik kavarne niti noče naročiti slovenskih časopisov, pa čeprav obiskujejo to kavarno predvsem Slovenci. Zato sem tudi prepričan, da nisem edini Slovenec, ki si zelo želi slovensko gostilno.

Prosim uredništvo Našega tednika, da se pozanimata, ali Zveza slovenskih zadrug res hoče ustanoviti v Celovcu slovensko gostilno.

T. K., Št. Jakob v Rožu

Opomba uredništva:

Že več bralcev se je pri nas pozanimalo, kako izgleda stvar s slovensko gostilno. Zato prosimo vse tiste, ki se zanimajo za pravi domači lokal v Celovcu, da se glede podrobnejših informacij obrnejo na Zvezo slovenskih zadrug.

„Podjuna“ bo vedno pela!

pristrčnega pozdrava sta bila deležna prof. Milka Hartmanova in bivši jugoslovanski konzul v Celovcu Alfonz Naberžnik: le-ta je iz Beograda prišel na pliberški koncert ter s tem dokazal, kako močno je slej ko prej povezan z našimi ljudmi.

Kot že rečeno, so pevci in pevke, ki pojejo pri MoPZ „Kralj Matjaž“ (vodi: Hanes Košutnik), SPD „Edinost“ (Jože Kert) in Suškemu oktetu (Bertej Logar) čestitali „Podjuni“ s pristrčno domačo pesmijo. S tem so hkrati izrazili pomen plodovitega sodelovanja med posameznimi slovenskimi kulturnimi ustanovami v Pliberku in sosedni okolici. Tako so udeleženci koncerta, ki so napolnili Schwarzlovo dvorano do zadnjega kotička, doživeli mogočno manifestacijo slovenske pesmi: nastop okoli 100 večinoma mladih pevki in pevcev iz okolice Pliberka ni dokazal samo živahne pevske dejavnosti v tem kraju, temveč je bil tudi izraz upravičenega optimizma, kar za-

Predsednik MePZ „Podjuna“ Herman Germ, pozdravlja številne udeležence jubilejnega koncerta. „Mlada Podjuna“ s pesmijo in besedo čestitala svojim „staršem“ k 10-letnici.

-kuj-

V teku meseca in pol smo nabrali 4500 podpisov. Nešteto dopisov in izpolnjeno odposlanih podpisnih pol iz Koroške ter tudi iz drugih delov Avstrije pričajo o pozitivnem odzivu tako pri Slovencih kakor tudi pri nemškogovorečem prebivalstvu. Ogorčenje nad zahtevami in načrti Haiderja in Feldnerja je veliko in tudi Klubski „Poziv proti apartheidu“ je način protesta.

Od vsega začetka smo jasno poudarili, da naša podpisna akcija ne bo nobena „protipodpisna akcija“ (proti referendumu heimatdiensta), temveč glavno sredstvo v okviru naših prizadevanj za osveščanje avstrijske javnosti. Vemo, da je glavni zaveznik naših nasprotnikov neinformiranost prebivalstva. Podpisna akcija je najbolj primerno sredstvo za pristop v širšo javnost, to dokazujejo tudi vse naše dosedanje izkušnje.

AVSTRIJSKA VISOKOŠOLSKA ZVEZA: SIND DIE SLOWENEN MENSCHEN ZWEITER KLASSE?

Avstrijska visokošolska zveza (Österr. Hochschülerschaft) — zastopstvo vseh študentov — je takoj podprla podpisno akcijo Kluba ter to sporočila tudi v posebni tiskovni izjavi. V njej med drugim tudi poudarja, da ne sme biti smisel naše demokracije omogočanje apartheida, saj država Slovence ne more obravnavati kot drugorazredne ljudi.

Poleg ÖH podpirajo „POZIV PROTI APARTHEIDU“ še Grazer Autorenversammlung, Junge Generation (Mlada generacija socialistične stranke), KHJ (Katoliška visokošolska mladina), mladinska organizacija Kinderland/Junge Garde, deželno vodstvo koroške KP, SJ (Socialistična mladina), Zveza komunističnih občinskih odbornikov in naprednih komunalnih politikov Koroške, VSSTÖ (Zveza socialističnih študentov Avstrije), štud. org./Aktionsgemeinschafts ÖSU-Forum, KSV (Komunistična študentska zveza), BDL (Zveza demokratičnih učiteljev, BDF (Zveza demokratičnih žena), da naštejemo le glavne.

POTREBNE SO JAVNE AKCIJE, MANIFESTACIJE

Nismo samo govorili, smo tudi napravili. Na Dunaju nam je uspelo na cesti zbrati nekaj sto podpisov. Naša informacijska miza s podpisnimi polami, knjigami in klubskimi aktivisti/aktivistkami je bila nekaj dni najbolj zanimiva in privlačna točka v dunajskem Schottentoru ali pa v Opernpasazi. Tam so se odvijale diskusije o Slovencih, o šolstvu, o Koroški in o Koroščih. Ugotovili smo, da se javnost zaveda, da je slovenska narodna skupnost na Koroškem prej ko slej še predmet diskriminacij in da so mnoga vprašanja, kar se tiče uresničevanja naših pravic, še odprta. Medtem ko smo na Dunaju naleteli na odprta ušesa, pa v Celovcu ni bilo tako.

Kakšna zna biti koroška dežela in koroška mentaliteta, smo spet enkrat videli v četrtek, 26. aprila. Na Starem trgu v Celovcu smo stali z našo mizo ter pobirali pod-

KSŠŠD je pobiral na celovškem Starem trgu podpise proti apartheidu.

1. marca je naš Klub javnosti predstavil podpisno akcijo „POZIV PROTI APARTHEIDU V AVSTRIJI“ — reakcijo in odgovor dunajskih študentov in študentk na protimanjšinske in nazadnjaške zahteve nemškonacionalnih sil FP in KHD po spremembi dvojezičnega šolstva.

Že nad 4500 podpisov proti getovskim šolam

Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju uspešno pobira podpise proti apartheidu na Koroškem. O stanju podpisne akcije poroča tajnik Igor Schellander.

pise. Dopoldan so se sprehajali v glavnem starejši ljudje. Mnogi so se ustavljali pri nas ter nam hoteli soliti pamet z različnimi nasveti, kako in kaj imamo delati. Med drugim smo slišali že znani poziv „horuck über'n Loibl“ in podobne parole, ki prav gotovo ne izvirajo vročekrvnemu koroškemu temperamentu, marveč močno zakoreninjeni zakrknjeni rjavi miselnosti. Mnogi tega niti niso prikrivali: „Nein, das interessiert mich nicht, ich bin deutschnational!“ (pasant na Starem trgu). Popoldan je bila situacija malo bolj znosna. Bilo je nekaj mladine, ki je bila bolj osveščena in imela več posluha za probleme, ki niso le problemi Slovencev, ampak problemi dežele in vseh ljudi, ki v njej živijo.

LISTA PROMINENTNIH PRVO-PODPISNIKOV POZIVA PROTI APARTHEIDU V AVSTRIJI

Ilse M. Aichner, Reinhold Aumailer, Bernhard C. Bünker, (pisatelj), Trautl Brandstaller (moderatorica pri ORF), dr. Robert Buchacher (notranjepolitični urednik PROFILA), dr. Ulf Bierbaumer, Karli Berger (karikaturist), Mirko Bogataj (žurnalist), Maria Bill (pevka), prof. dr. Ernest Bornemann, dr. Maria Berger (predsednica Junge Generation), dr. Günter Burkart (UBW-Celovec), Milo Dor (pisatelj), dr. Franz Dotter (UBW), dr. Susanne Dermutz (UBW), dr. Franz Danimann, dr. Herbert Exenberger, Fritz Edlinger (bivši predsednik Junge Generation), dr. Gero Fi-

scher, prof. dr. Helmut Paul Fiehlauer, Heino Fischer (gledališki igralec), mag. Ludwig Flaschberger, dr. Peter Gsetner (UBW), Michael Guttenbrunner (pisatelj), Helmut Kurz-Goldenstein (slikar), Josef Guttenbrunner (bivši predsednik Koroškega deželnega zbora), dr. Claus Gatterer (moderator ORF), Gerald Grabl, Ernst A. Gandits (pisatelj), Alfred Gusenbauer (predsednik Socialistične mladine), Gerald Graßl (pisatelj), prof. dr. H. Greisenegger, dr. Wolfgang Holzinger (UBW), dr. Thomas Hartmann (UBW), dr. Hanns Haas, Josef Hindels, Peter Handke, dr. Willi Holzer (UBW), Anton Hofer (predsednik GLB), Joschi Hanak (gledališki igralec), Heide Heide (umetnica), Harald Irnberger (žurnalist), dr. Zdravko Inzko (diplomat), Ernst Jandl (pisatelj), Hans Kalt (pol-biro KPA), Marie Theres Kerschbaumer (pisateljica), dr. Ludvik Karničar, Peter Kaiser (predsednik Socialistične mladine Koroške), dr. Paul Kellermann (UBW), Käthe Kratz (pisateljica), Ewald Krainz (direktor PÄDAK), Fritz Lehner (režiser), dr. Herbert Lackner (namestnik glavnega urednika Arbeiterzeitung), dr. Josef Langer (UBW), Florijan Lipuš, Erich Ledersberger (pisatelj), dr. Peter Malina, Ilka in Walter Müller (vozača), dr. Helga Mračnikar, Janko Messner (pisatelj), Frederike Mayröcker (pisateljica), Gerhard Mock (predsednik Junge Generation Koroške), dr. Manfred Moser (UBW), dr. dr. Günther Nening (predsednik sindikata žurnali-

stov), dr. Wolfgang Neugebauer (Dokumentacijski arhiv avstrijskega upora na Dunaju), dr. Margit Niederhuber, Klaus Nusser (režiser), dr. Klaus Ottomeyer (UBW), dr. Igor Ogris, dr. Franc Ofner (UBW), Georg Hoffmann-Ostenhof (zunanjepolitični urednik AZ), dr. Thomas Pluch (urednik Wienerzeitung), mag. Heinz Pfandl, dr. Erik Prunč, dr. Peter Pelinka (notranjepolitični urednik AZ), mag. Franc Pachner, prof. dr. Anton Pelinka (politolog), Linde Prelog (gledališka igralka), Rudi Palla (režiser), Walter Pilar (pisatelj), Herbert Rainer (predsednik ÖH), Lukas Resetarits (kabaretist), Wolfgang Rainer (predsednik Komunistične mladine), prof. dr. Erwin Ringel, dr. Wolfgang Rabitsch (UBW), Thomas Rothschild, Klaus Rathschiller, Irma Schlager (predsednica BDF), mag. Valentin Sima (UBW), mag. dr. Helmut Stockhammer (Rat-UBW), dr. Kristof Šubik (UBW), Hubert Sielecki (umetnik), dr. Gerhard Steingress (UBW), skupina Schmetterlinge, dr. Karl Stuhlpfarrer, dr. Anton

Staudinger, dr. Gustav Spann, prof. dr. Thomas Schönfeld, Heimo Strempl (predsednik ÖH-Celovec), Gerhard Schneider (sekretar Socialistične mladine), Waltraud Seidlhofer, dr. Manfred Scheuch (glavni urednik AZ), Reinhard Sellner (predsednik BDL), komerc. sv. Bruno Tschermack (predsednik avstrijskega upornega gibanja), Peter Turrini (pisatelj), Ulrich Trinks (vodja evangeličanske akademije), pater Ivan Tomažič, dr. Walter Tietze (UBW), Heinz R. Unger (lirik), dr. Mirko Wakounig (UBW), Ilse Wagner (Verein Treffpunkt), prof. dr. Erika Weinzierl, Simon Wisenthal, dr. Adolf Wimmer (UBW), Alexander Wrabetz (predsednik VSSTÖ), Feliks Wieser (predsednik ZSO), dr. Pavel Zdovc, dr. Georg Zanger (jurist).

Klubski poziv proti diskriminiranju Slovencev na šolskem področju so med drugim podpisali vsi člani redakcije dunajske Arbeiterzeitung, glasila SPÖ. Velik odmev ima tudi pri učitelstvu. V Klub je dospelo že nekaj podpisnih pol iz raznih šol (ljudska šola v Št. Jakobu, šola bolniških sester v Schwarzachu, razne dunajske šole in gimnazije).

Dunajski Klub bo nadaljeval s svojo akcijo do poletja. V tem času si želimo čim večje podpore. Izpolnjene podpisne pole čimprej pošljite na naslov Kluba, Mondscheingasse 11, 1070 Dunaj.

Pavle Zidar v Ö 1

Prihodnjo sredo, 9. maja, bo ob 18.30 uri v prvem programu avstrijskega radia (Ö 1) v seriji „Meister des Erzählens“ predstavljen slovenski epik Pavle Zidar. Heinz Moog, znani filmski in odrski igralec, bo bral nemški prevod Zidarjeve proze „Glasba Gustava Mahlerja“. Tekst je pod naslovom „Die Musik des Gustav Mahler“ lani objavil v dunajskem mesečniku „M. Das Magazin“ Janko Ferk, ki nam je povedal, da je Zidarjeva proza naletela na izredno pozitiven odmev.

Pavle Zidar, veliki slovenski pisatelj, se bo s to oddajo tretjič predstavil publiki nemškogovorečega prostora. V svoji „Bibliografiji jugoslovanskih literatur v nemškem prevodu“ nava-ja dr. Peter Kersche le en Zidarjev prevod, in sicer prozo, ki je bila leta 1969 objavljena v neki antologiji v Vzhodni Nemčiji, kjer je Zidar zastopan z vrsto drugih jugoslovanskih pisateljev. Na novo ga je odkril Janko Ferk, ki je ob svojem prevodu v „M“ očitil tistim kulturnikom, ki znajo slovensko in nemško, nekulturnost, ker „sistematično“, kakor je zapisal, zamolčijo delo enega najboljših prozaistov slovenske besede.

Zidarjevo prozo „Glasba Gustava Mahlerja“ priporočamo še posebej zato, ker sodi po mnenju literarnih strokovnjakov med najboljše, kar je Zidar napisal.

Na tem mestu še enkrat opozarjamo na Zidarjeva najnovejša dela, ki jih dobite tudi v slovenskih knjigarnah v Celovcu: „Hrastov med“, „Slovenske podobe na steklo“ in „Dve postelji“.

Razstava slik v Mohorjevi knjigarni

„Rastlina se najbolj približuje človeku“, je v petek, 27. aprila, dejal Vinko Hlebš v razgovoru z Našim tednikom. Vinko Hlebš, Tržičan in po poklicu zdravstveni delavec, razstavlja do 18. maja v Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

Hlebšovi motivi so vzeti iz rastlinskega sveta, „ker ima slično življenje kot človek. Rastlina me kot slikarski in umetniški motiv privlači že vsa leta, posebno pa njene podrobnosti. Najprej sem slikal podrasti in šopke, pozneje pa sem dospel do sedanjega stila. Rastlina, in to vsaka, ima v sebi velikansko moč. V njej je napetost, iz nje puhti sila, prav tako kot pri človeku.“

Umetnika je predstavil kustos gorenjskega muzeja dr. Cene Avguštin, Vinko Ošlak pa je predstavil svoj prevod knjige indijskega nobelovca in velikega vsečloveškega misleca Rabindranatha Tagoreja. To je prvi slovenski prevod „Sadhane“ in ga je izdala knjižnica kondor.

Slike Vinka Hlebša in misli Rabindranatha Tagoreja so se spojile v čudovito simbiozo, ki je dala razstavi poseben čar.

Avla slovenica: razstava slik Danice Bem-Gala in Franca Cegnarja

V avli slovenici je od 25. aprila do 14. maja razstava slik Danice Bem-Gala in Franca Cegnarja.

Slikarica dr. Danica Bem-Gala je že kot študentka medicine delovala za OF in bila tudi partizanka. Prišla je tudi na

V Slomškovi dvorani je v petek zvečer koncertirala harfistka Pavla Uršič-Kunej. Na koncert je vabilo Slovensko kulturno društvo Celovec. Pavla Uršič-Kunej, koroškim Slovencem že dobro znana pianistka na harfi, je uvodoma predstavila instrument, ki je po mnenju znanstvenikov najstarejše glasbilo človeštva. Harfa, na njej je igral tudi kralj David, sodi med zahtevne instrumente in to potrjuje tudi dejstvo, da je njena izdelava izjemno kočljiva zadeva. Podjetja, ki to glasbilo izdelujejo, čuvajo način izdelovanja kot punčico očesa. Pavla Uršič-Kunej je publiki, med poslušalci je bilo veliko mladine, nudila vrhunski glasbeni užitek, povezan s temeljito informacijo o glasbilu.

Koroško, kjer je bila obsojena na smrt, a je giljotini ušla. V avli slovenici razstavlja oljne slike in akvarele. Vse so povezane s Koroško oz. z uporom koroških Slovencev proti nacizmu. Uvekovečene so kmetije, ki so partizane podpirale in ki so zgodovinsko pomembne za ta čas. Drugi motivi so narava ter portreti.

Slikar dr. France Cegnar prav tako črpa iz svoje partizanske preteklosti, slika oljnate slike, pasteje in risbe. Cegnar se je zelo posvetil pokrajinarstvu, stari kmečki arhitekturi, kot so to kozolci, hiške, znamenja. Razstavi „Po koroških partizanskih poteh“ je namenil predvsem motive iz Roža.

Razstavo sta pripravila Zveza koroških partizanov v Celovcu in Osrednji odbor skupnosti koroških partizanov v Ljubljani.

PRIREDITVE

● **Obirsko**

Pomladanski ples
Prireditelj: Alpski klub „Obir“
Čas: sobota, 12. 5., ob 20. uri
Kraj: gostilna Srienec na Obirskem
Za ples igra AGATON TRIO.

● **Bilčovs**

Katoliška otroška mladina vabi letos desetič na OTROŠKI DAN.

Ta praznik za otroke bo 31. maja 1984 v Bilčovsu. Vabljeni so vsi otroci s starši, voditelji, učitelji, župniki! Odrasli brez otrok nimajo vstopa!

● **Bilčovs**

Lutkovna predstava: „RAČKA“
Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu

Čas: nedelja, 6. maja 1984, ob 14.30 uri

Kraj: pri Miklavžu
Gostuje lutkovna skupina KPD Šmihel. Sodeluje tudi otroški zbor SPD „Bilka“.

● **Rožek**

„Kabaret Mladje“
(Po nastopu mladjevcev bo družabni popoldan ob materinskem dnevu)
Čas: sreda, 16. 5., ob 14.30 uri
Kraj: v Kosi na Ravnah
Prireditelj: KD „Peter Markovič“.

● **Celovec**

LETNI KONCERT Glasbene šole na Koroškem
Čas: sreda, 16. 5., ob 19. uri
Kraj: Modra dvorana v Domu glasbe v Celovcu
Nastopajo učenci posameznih podružnic Glasbene šole na Koroškem.

● **Železna Kapla**

Lovski ples
Prireditelj: Lovski pevski zbor v Železni Kapli
Čas: sobota, 5. maja, ob 20.30 uri
Kraj: hotel OBIR v Žel. Kapli

● **Ledince ob Baškem jezeru**

Jubilejni koncert ansambala LOJZETA SLAKA ob njegovi 20-letnici
Prireditelj: KD „Peter Markovič“ v Rožeku
Čas: nedelja, 20. 5., ob 14.30 uri
Kraj: kulturni dom v Ledincih
Spored povezuje Janez Košnik — Mito Trefalt

● **Dobrla vas**

Jubilejni koncert ansambala LOJZETA SLAKA ob njegovi 20-letnici
Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi
Čas: nedelja, 20. 5., ob 20. uri
Kraj: glavna šola v Dobrli vasi
Spored povezuje: Janez Košnik — Mito Trefalt

● **Celovec**

Iz UPORA in ZMAGE za MIR in ENAKOPRAVNOST

Manifestacija partizanskih zborov treh dežel
Čas: nedelja, 13. 5., ob 14. uri
Kraj: delavska zbornica v Celovcu

Sodelujejo: Ljubljanski partizanski pevski zbor, Tržaški partizanski pevski zbor, Koroški partizanski pevski zbor, Godba na pihala iz Ljubljane
Prireditelj: Zveza koroških partizanov

Slovenska prosvetna zveza in Koroški partizanski pevski zbor razpisujeta natečaj za **BESEDILO NOVE LJUDSKE PESMI**

ki naj vsebuje sledeče elemente:

- upor koroških Slovencev proti fašizmu in boj proti pojavom neofašizma
- boj za narodno enakopravnost
- prizadevanje za mir v svetu

Pesem naj bi jedrnato izpovedala, da je antifašistični boj bil in vedno bo boj za humanizem, človeško dostojanstvo, prijateljstvo med narodi in mir na svetu.

Slovenska prosvetna zveza in Koroški partizanski pevski zbor bosta poskrbela za uglasbitev besedila in bosta nagrajene pesmi objavila v tisku. Besedilo pesmi je treba poslati na Slovensko prosvetno zvezo (Gasometergasse 10, Celovec) do 1. oktobra 1984.

Besedilo bo ocenila strokovna komisija in podelila sledeče nagrade:

1. nagrada	3000,— šil.
2. nagrada	2000,— šil.
3. nagrada	1000,— šil.

● **Št. Lenart pri sedmih studencih**

Lutkovna predstava: „RAČKA“
Prireditelj: SPD „Dobrač“ z Brnce
Čas: nedelja, 6. maja 1984, ob 10.30 uri (po maši)
Kraj: pri Jurču (gostilna Meislitzer) v Št. Lenartu pri sedmih studencih
Gostuje lutkovna skupina KPD Šmihel.

● **Št. Primož**

Materinska proslava
Prireditelj: SPD „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni
Čas: nedelja, 6. 5., ob 14.30 uri
Kraj: kulturni dom „Danica“ v Št. Primožu

● **Železna Kapla**

Otroci igrajo za mamice pravljico v 4 dejanjih „Jurček“ (Pavel Golia)

Prireditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli

Čas: sobota, 12. 5., ob 19.30 uri

Kraj: farna dvorana v Železni Kapli

● **Šmihel**

VEČER SLOVENSKE POEZIJE IN PROZE

Prireditelj: KPD Šmihel
Čas: sobota, 5. maja 1984, ob 20. uri

Kraj: farna dvorana v Šmihelu.
Recitira dramski igralec Polde Bibič. Glasbeni okvir: učenci Glasbene šole Šmihel.

● **Kazaze**

KONCERT:
„S pesmijo v pomlad“
Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi
Čas: nedelja, 6. maja 1984, ob 10. uri

Kraj: pri Ilgu (gostilna Krainz) v Kazazah

Spored oblikujejo: Suški moški oktet — vodi Bertej Logar, MePZ „Srce“ — vodi Marjan Berložnik — Otroški pevski zbor SPD „Srce“ — vodi Ljudmila Sturm

● **Žvabek**

KONCERT
„S pesmijo v vigrad“
Prireditelj: KPD „Drava“ iz Žvabeka

Čas: sobota, 12. maja 1984, ob 20. uri

Kraj: farna dvorana v Žvabeku
Nastopajo: Oktet Suha (vodi Bertej Logar), Otroški mladinski zbor Suha (Pepej Krop), Dekliški zbor Žvabek (Helga Pistotnik), Otroška skupina Žvabek (Vida Krištof, Berta Perč), vižar Hubert Krop, Pevsko-instrumentalna skupina Žvabek (Rosina Katz)

● **Celovec**

Razstava slik Vinka Hlebša
Čas: do 18. maja 1984
Kraj: Mohorjeva knjigarna v Celovcu

● **Dom v Tinjah**

V nedeljo, 6. 5., ob 14.30 uri
SREČANJE ABSOLVENTOV TINJSKE KMETIJSKE ŠOLE

Predavatelj: rav. Josef Schmutz in rekt. Jože Kopeinjo

V sredo, 9. 5., ob 19. uri

KUHARSKI TEČAJ
„Krašenje tort za materinski dan“

Vodi: s. Hemma Wutte, Št. Rupert

V soboto, 12. maja 1984

ROMANJE NA SVETO GORO

Vodi: g. prošt Franc Brumnik
Za župnije: Žel. Kapla, Rebrca, Žitara vas, Št. Lipš in Dobrla vas

V soboto, 19. 5.

ROMANJE V NOVO ŠTIFFTO pri SODRAŽICI, GROSUPLJE IN BREZJE

Za župnijo: Hodiše
Vodi: žpk. Lovro Kaselj

● **Rožek**

DRUŽABNI POPOLDAN OB MATERINSKEM DNEVU

Prireditelj: KD „Peter Markovič“

Čas: nedelja, 6. maja 1984, ob 14.30 uri

Kraj: v Kosi na Ravnah

● **Dravograd**

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu in Turistično društvo Dravograd objavljata razpis za **KOROŠKO OHCET**, ki bo v soboto, 30. junija 1984 v Dravogradu.

Pari, ki se želijo poročiti, in niso starejši od trideset let, naj se prijavijo na pisarno Slovenske prosvetne zveze v Celovcu, Gasometergasse 10, tel.: 0 42 22 - 32 5 94 do 20. aprila 1984. Tu boste dobili tudi potrebne informacije.

● **Sele**

Materinska proslava
Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah

Čas: nedelja, 6. 5., ob 14. uri
Kraj: farna dvorana v Selah

● **Celovec**

VEČER SLOVENSKE POEZIJE IN PROZE

Prireditelj: SKD v Celovcu
Čas: petek, 4. maja 1984, ob 19.30 uri

Kraj: Slomškova dvorana v Celovcu
Recitira dramski igralec Polde Bibič

Glasbeni okvir: Duo Honzl in Niko

Čeprav so oddali točko — Globašani so naprej prvi na lestvici

Reichenfels: Globasnica 3:3 (0:3)

Postava: Wutte 3, Hutter 3, Komatsch 3, Metvož 3, Micheu 3, Wautsche 3 (od 64. min. Schatz 0), Dlopst 5, Gallo 3, Petek 3, Wolbl 4, Wutte 3.

Reichenfels, 500 gledalcev
Sodnik: Maier (odličen)
Strelci: Walcher (46. in 48. min.), Steinkeller (53. min.), oz. Micheu (5. min.), Dlopst (20. min. prosti strel), Wolbl (35. min.)

Že v prvih minutah so dali Globašani tri lepe gole. Tekma je bila po tem visokem vodstvu že bolj ali manj odložena, ko so domačini v drugem polčasu postali boljši in v sedmih minutah izenačili. Prepozno so Globašani zopet začeli igrati ofenzivno, domačini so si pravično priborili točko. Kljub ne-

odločenem rezultatu zasedajo Globašani pred Metlovo prvo mesto na lestvici.

Kot že preteklo nedeljo proti Reichenfelsu, bo odslej vozil na vse tekme na tujem za igralce ter navijače bus.

Globaško moštvo ima letos odlično možnost, da vstopi v 1. razred. Po 12 kolih je še vedno neporaženo in od prvega kola naprej vodi na lestvici. V novih dresih — posredoval jih je Valter Gutovnik — bo šlo po tej poti naprej.

Selani vodijo

Sele: Labot 1:0 (0:0)

Postava: Užnik 3, Jakopič 3 (od 60. min. Ogris 0), Olip 3, Dovjak A. 3, Čertov 3, F. Dovjak 2, N. Dovjak 3, Hrovatič 4, Falle 2 (od 46. min. G. Hribernik 3), Travnik 4, N. Hribernik 3.

v Galiciji, 300 gledalcev
Sodnik: Fischer (odličen)
Strelci: Hrovatič

Po zmagi nad Labotom zadnji torek na gališkem igrišču Selani spet vodijo v svoji skupini, in to, čeprav imajo dve tekmi manj kot ostala moštva. Tekmo z Grebimjem preteklo nedeljo so morali odpovedati zaradi zasneženega igrišča in so tekmo z Labotom morali odigrati v Galiciji. Kljub temu je dobrih 300 navijačev spremljalo igro.

Selani v to tekmo niso mogli z najmočnejšo postavo, kajti nekaj ključnih igralcev je poškodovanih. Golec, ki si je na tekmi z Rudo pretrpal mišico, bo verjetno izpadel za celo sezono, Oražeju je rdeči karton, ki ga je videl v tekmi z Železno Kaplo, preprečil sodelovanje in trener Fera se je poškodoval med ogrevanjem.

Ti igralci so manjkalna vseh koncih in krajih. Prav zato pa ve-

lja mladim in dokaj še neizkušnim igralcem, ki so le-te nadomeščali, vsa pohvala in priznanje. Po vrhu pa sta se med tekmo samo poškodovala še Falle in Jakopič.

O igri sami le to, da Selani — kar je razumljivo — niso našli svojega vala. Pomanjkljivosti v obrambi in vse premalo kombinacij, tako bi lahko na kratko karakterizirali igranje. Gostje iz Labota so se v teku igre bolj in bolj znašli in ko so najbolj pritiskali na selska vrata, je Tone Hrovatič s prostim strelom zagotovil Selanom zmago. Hrovatič je bil najboljši igralec tekme in prosti strel je bil višek njegovega igranja. Vratar gostov je nemočen moral gledati, kako se je za njim stresla mreža.

Proti koncu igre bi tako domačini kot gostje spremenili rezultat, a težka in hitra ter borbena igra je igralce izčrpala, tako da ni bilo več nobenega nadaljnjega zadetka. Bewa

Tekma Šmihel — KAC je bila zaradi snega odpovedana

Trenutno stanje pri ocenah posameznih igralcev

SAK (6 tekem)

M. Kreutz	25 točk
G. Zablatnik	21
Mrkun	19
Sadjak	17
Lampichler	17
Woschitz	16
Velik	16
Sišič	15
M. Hobel	15
Gregorič	15
Polanšek	10
Kadiunik	5

Sele (4 tekme)

Hrovatič	17 točk
Travnik	17 točk
Olip	14 točk
Jakobič	12 točk
Golec	12 točk
Užnik	12 točk
Čertov	11 točk
Hribernik	11 točk
Fera	11 točk

Šmihel (5 tekem)

Šuler	18 točk
Hober	18
Lopinsky	17
Vauče	17
Blažej	16
Verhnjak	16
Buchwald	15
Lubas	13
Andrej	13
Krištof	12
H. Krausler	10
W. Krausler	10

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), uredniki: Janko Kulmesch, Heidi Stingler in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek,

naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: (0 42 22) 51 25 28. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Letna naročnina: Avstrija: 210.— šil., Jugoslavija: 600.— din., ostalo inozemstvo: 350.— šil. (650.— šil. zračna pošta).

Tekme SAK

V soboto, 5. 5. 1984, ob 17. uri
Šmohor I — SAK I

ob 15. uri
Šmohor pod 23 — SAK pod 23
na igrišču v Šmohorju!

Tekme Selanov

v soboto, 5. 5. 1984, ob 17.30
Grabštanj I — Sele I

ob 14.30
Grabštanj pod 23 — Sele pod 23
na igrišču v Grabštanju.

Tekme Šmihela

v nedeljo, 6. 5. 1984, ob 16. uri
Dobrla vas I — Šmihel I

ob 14. uri
Dobrla vas pod 23 —
Šmihel pod 23
na igrišču v Dobrli vasi.
Vsi prisrčno vabljeni!

SAK do konca sezone le več z enim legionarjem

Slovenski atletski klub se je preteklo nedeljo po medsebojnem dogovoru ločil od legionarjev Mehmedalije Sišiča in Miloša Kadiunika. Miloš Kadiunik bo v zadnji tekmi igral proti Feldkirchnu v moštvo pod 23, ker upa, da ga bo naslednje leto angažiralo tamkajšnje moštvo.

Do konca prvenstva je le še 6 tekem in SAK je še vedno zadnji na lestvici

SAK — VSV 0 : 3 (0 : 2)

Postava: Mrkun 2, Sadjak 3, S. Hobel 3, Lampichler 2, Šišić 3 (46. Wieser 3), Polanšek 3, Zablatnik 3, Woschitz 3, Rozman 3, M. Hobel 2, Kreutz 4;
Košatovo igrišče, 150 gledalcev
Sodnik: Kohlweg (dober)
Strelici: Arnetz (31. min.), Augustin (35. min.), Kreulitsch (55. min.)

Slovenski atletski klub je že v tretji tekmi zapovrstjo ostal

brez točke. Moštvo sta sicer tokrat manjkala poškodovani Jože Gregorič in zaradi sedmih rumenih kartonov zaprti Marijan Velik, kljub temu pa ta dva izpada ne opravičujeta slabo nedeljsko tekmo. Ker je legionar Miloš Kadiunik igral v zadnjih tekmah slabši kot vsi ostali domači igralci, je tokrat

Po tekmi so rekli:

Kapetan Gusti Zablatnik:

„Koroško ligo smo podcenili“

„Tekme vedno zgubljam v fazi igre, ko igramo dobro, to deprimira moštvo. V vsaki tekmi imamo lepe možnosti, toda ne znamo jih izkoristiti. Mislim, da smo koroško ligo že od vsega začetka podcenili, mislili smo, da bomo z našim tehničnim znanjem v koroški ligi vse pohodili. Nekateri igralci so že previsoko nosili nosove in danes so zopet na tleh realitete. Proti VSV so se nekateri nekoliko premalo borili, pa tudi vratar ni napravil najboljšega vtisa. Še nismo izpadli, borili se bomo do konca; če

nam ne bo uspelo, se mora takoj začeti delo za podligo, ojačiti se moramo z domačimi igralci in po možnosti igrati brez legionarjev.“

Trener Franc Gostenčnik:

„Umiramo v lepoti“

„Tekma je bila lepa in dinamična. Zgubili smo jo zaradi lastnih napak v obrambi. Igralci niso pokrivali in se tudi niso držali mojih taktičnih navodil. Tekmo bi lahko odločili v prvih fazah igre, v napadu ne znamo dati gola. Čeprav ne igramo slabo, zgubljam tekme, lahko rečem, da umiramo v lepoti. Borili se bomo do konca in če bomo morali že prodati našo kožo jo bomo prodali drago.“

igral od začetka Franc Rozman, ki je igral poprej že tekmo v moštvo pod 23.

Do 31. minute je to na novo formirano moštvo igralo lep in konstruktiven nogomet. V 26. min. je dal Hobel celo gol za SAK, toda sodnik ga povsem nerazumljivo ni pripoznal. V teh prvih tridesetih minutah je SAK zapravil nekaj priložnosti in to se je potem tudi maščevalo. V 31. min. je VSV po hudi napaki obrambe povedel na 0 : 1 in pet minut pozneje po napaki Lampichlerja, ki v nedeljo ni imel svoj najboljši dan, povešal na 0 : 2. SAK se po teh golih ni več ujel in je začel igrati destruktivno, brez vsake taktike in discipline.

Igralci deloma sploh niso več krili naprotnih igralcev, napadalca Kreulitsch in Augustin sta se prav igrala z obrambo SAK. V zadnjih tekmah je ležala hiba SAK v napadu, tokrat sta se ji pridružili še obramba in sredina.

V 55. min. je Kreulitsch povešal še na 0 : 3 in s tem končno odločil tekmo. Proti koncu tekme so si Beljačani dovolili še za SAK dokaj poniževalno potezo. V igro so dali rezervnega vratarja Schallegerja, čeprav so imeli na razpolago dovolj drugih kvalitetnih igralcev. S tem je trener Thuller izrazil svoje mnenje o moči SAK.

Alois Jagodič — novi trener SAK?

ALOIS JAGODIČ (trener PSV/ASK; prej SV Spittal):

NT: Zakaj igra SAK po Vašem mnenju v koroški ligi neuspešno. Vi poznate moštvo že iz podlige, kje ležijo glavni vzroki?

Jagodič: Zasedujem redno od podlige naprej skoraj vse tekme SAK. Moštvo je igralo v podligi odlično. Danes igra moštvo brez vsakega koncepta in taktike. Igra je podobna jugoslovanskemu nogometu in je le malo usmerjena na končni cilj. Po kvaliteti igralcev bi moral igrati SAK čisto spredaj.

NT: Kakšne so možnosti za obstoj?

Kaj menijo trenerji drugih klubov koroške lige o trenutnem stanju SAK

Po tekmi smo se pogovarjali z dvema renomiranimi trenerjema koroške lige o slabi formi SAK in o možnosti obstoja v koroški ligi. Izjave obeh strokovnjakov so slične in zrcalijo sliko moštva v tem prvenstvu.

Jagodič: Možnosti so le več majhne. SAK bi potreboval še serijo zmag, da bi se lahko rešil. Ker zasledujem skoraj vse tekme SAK, se mi to zdi v trenutnem položaju bolj neverjetno. Obstaja pa še možnost, da zasede SAK predzadnje mesto, to je edina realistična možnost.

NT: Ali bi Vas kdajkoli zanimal posel trenerja SAK?

Jagodič: SAK je eno najbolj kvalitetnih moštev Koroške. Z moštvom bi se dalo veliko narediti. Pri meni na noben način ne bi smelo moštvo igrati ta katastrofalni nogomet. Naloga bi me pa gotovo zanimala.

NT: Tudi v podligi?

Jagodič: Z menoj sicer še nihče ni govoril, govori se pa lahko o vsem.

PEPI THULLER (trener Pliberka):

NT: SAK je vstopil lansko leto z veliko prednostjo na ostala moštva v koroško ligo. Vsi so pričakovali tudi v koroški ligi podobne uspehe. Zakaj mislite, da igra SAK tako slabo?

Thuller: SAK je zelo kvalitetno moštvo. V moštvo je vrsto kvalitetnih igralcev, ki pa ne ubogajo taktike in navodil trenerja. Igrajo raztrešeno in nedisciplinirano. Ta hiba se vleče že skozi celotno prvenstvo in ravno zaradi tega bo mogoče SAK izpadel.

NT: Kakšne so po Vašem še možnosti za obstoj v ligi?

Thuller: V boju za obstoj v ligi še tudi jaz s Pliberkom nisem rešen. SAK-u verjetno ostaja le več

Pepi Thuller: „Tudi s Pliberkom še nisem rešen“.

možnost, da zasede predzadnje mesto in upa na vstop prvaka v 2. ligo. V primeru, da bi SAK izpadel, sem prepričan, da bi se takoj zopet povzpeli v koroško ligo. Bilo bi pa seveda škoda za to moštvo, ligo bi bila za tehnično moštvo revnejša.